

ගිණුම්කරණ සංකල්ප

රුක්මල් විජේකෝන්

JMC Jayasekera Management Centre (Pvt) Ltd
Pioneers in Professional Education

65/2A, Chittampalam Gardiner Mawatha, Colombo 02 | T: +94 112 430451 | E: info@jmc.lk | F: +94 115 377917

ගිණුම්කරණ සංකල්ප (Accounting Concepts)

ලුකා පැසියෝලි, ගණිතඥයා විසින් ද්විත්ව සටහන් මූලධර්මය හඳුන්වා දීමත් සමඟ ලොව පුරා ප්‍රචලිත වූ ගිණුම්කරණය 1498 සිට අද දක්වා ලොව පුරා සිඝ්‍රයෙන් ප්‍රචලිත වෙමින් පවතී.

කෙසේ වෙතත් විවිධ රටවල, ව්‍යාපාර ස්වභාවය අනුව ගණුදෙනු වාර්තා කිරීමේ ප්‍රායෝගික ගැටළු තුළින් මුළුතම වූ න්‍යායාත්මක මූලධර්ම ගිණුම්කරණ සංකල්ප, නැතහොත් පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්ම ලෙස (GAAP) අපට හඳුනා ගත හැක. මේවා මූල්‍ය ප්‍රකාශ පිළියෙල කිරීමේදී අප විසින් අනුගමනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

පහත දැක්වෙන ගිණුම්කරණ සංකල්ප පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් ඔබට තිබිය යුතුය.

1. ගිණුම්කරණ ඒකක සංකල්පය - Accounting Entry Concept
2. අඛණ්ඩ පැවැත්ම සංකල්පය - Going Concern Concept
3. මූල්‍ය මිනුම් සංකල්පය - Financial Measurement Concept
4. කාලච්ඡේද සංකල්පය - Periodic Concept
5. පිරිවැය සංකල්පය - Cost Concept
6. උපලබ්ධි සංකල්පය - Revenue Recognition Concept
7. උපචිත සංකල්පය - Accrual Concept
8. ගැලපුම් සංකල්පය - Matching Concept
9. ද්විත්ව සටහන් සංකල්පය - Double Entry Concept
10. හෙළිදරව් කිරීමේ සංකල්පය - Disclosure Concept
11. ප්‍රමාණාත්මක සංකල්පය - Materiality Concept
12. අනුරූපිතා සංකල්පය - Consistency Concept
13. ආරක්ෂණ සංකල්පය - Prudence Concept
14. යථානුරූපී බව - Substance Over Form

දැන් අපි මේ විකිහෙක සංකල්පය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගනිමු.

01. ගිණුම්කරණ ඒකක සංකල්පය - Entity Concept

කිසියම් ව්‍යාපාරයක් එහි හිමිකාරීත්වයෙන් වෙන් වූ ස්වාධීන ඒකකයක් සේ සැලකිය යුතු බව ඒකක සංකල්පයෙන් කියවේ. මේ අනුව කිසියම් ව්‍යාපාරයකට හෙතික පුද්ගලභාවයක් තිබුණත් නැතත් ගිණුම් පිළියෙල කිරීමේදී එය හිමිකාරීත්වයෙන් වෙන් වූ ස්වාධීන ඒකකයක් ලෙස සලකනු ලබයි.

විමහිසා අප ගිණුම පිළියෙල කළ යුත්තේ ව්‍යාපාරයේ දෘෂ්ඨි කෝණයෙන් සැලකිල්ලට ගෙනය.

02. අඛණ්ඩ පැවැත්ම සංකල්පය - Going Concern

කිසියම් ව්‍යාපාරයක් යම් අනාගත අවිනිශ්චිත කාලයක් දක්වා දිගින් දිගටම පවතී යැයි සැලකීම මෙම සංකල්පයේදී සිදුවේ.

මේ අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශ පිළියෙල කළ යුත්තේ ව්‍යාපාරයක් අඛණ්ඩව පවතී යැයි උපකල්පනය කිරීමෙනි.

උදා: ව්‍යාපාර ආයතනවල වත්කම් හා වගකීම් ජංගම හා ජංගම නොවන ලෙස වර්ගීකරණය කිරීමේදී මෙම උපකල්පන වැදගත් වේ.

සම්බන්ධිත ප්‍රමිත

ශ්‍රී.ල.ගි. ප්‍රමිත අංක 01, මූල්‍ය ප්‍රකාශ ඉදිරිපත් කිරීම් නැමැති ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියේ ද දක්වන පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ උපකල්පනයක් ලෙස අඛණ්ඩ පැවැත්ම දැක්විය හැකිය. එය ප්‍රමිතියේදී මෙලෙස දක්වා ඇත.

ණීඔයැ සෙබ්බජස්ක් ඒවැපැබව් රැ බදුරජ්කකන වරැවරන දබ වියැමපවව්සදබ වියව් බැබවැරවරසිස සි ටදසබට ජදබජරබ්බා අසකක ජදබව්සබමැ සබ දවැරව්සදබ දෙර වියැ දෙරැරැඉකැ මෙව්මරැ

03. මූල්‍ය මනුම් සංකල්පය - Financial Measurement Concept

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී මුදල නැමැති විනිමය මාධ්‍ය මත පදනම්ව ගනුදෙනු වාර්තා කළයුතු බව, නැතහොත් මුදලින් මැනිය හැකි ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් පමණක් මූල්‍ය වාර්තාවල ඇතුලත් කළ යුතු බව මෙම සංකල්පයෙන් කියවේ.

04. කාලවිච්ඡේද සංකල්පය - Periodic Concept

නිශ්චිත කාලපරිච්ඡේදයක් පදනම් කොට ගෙන (වර්ෂයක්, මාස හයක්, මාසයක්) මූල්‍ය ප්‍රකාශ පිළියෙල කරනු ලබන බව මෙම සංකල්පයෙන් උපකල්පනය කරයි.

ශ්‍රී.ල.ගි. ප්‍රමිත අංක 01, මූල්‍ය ප්‍රකාශ ඉදිරිපත් කිරීම් නැමැති ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියේ ද දක්වන පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම හා ඉදිරිපත් කිරීම් වර්ෂයක කාල පරිච්ඡේදයක් සඳහා සිදු කළ යුතු බව නිර්දේශ කරයි.

05. පිරිවැය සංකල්පය - Cost Concept

කිසියම් ව්‍යාපාරයක වත්කම් පොත්වල වාර්තාකරණ විට එම වත්කම් අත්පත් කර ගැනීමට හෝ ඉදිකිරීමට දැරූ පිරිවැය මත වාර්තා කළ යුතු බව මෙම සංකල්පයෙන් කියවේ. මෙය චේතනාසික පිරිවැය ලෙස ද හඳුන්වනු ලබයි.

සම්බන්ධිත ප්‍රමිත

- ස්ථාවර වත්කමක් නම්, මුල්වර්ට එය පිරිවැයට (කදිවි) සටහන් කොට පසුව ප්‍රත්‍යාගණන අගයට (Revalued Value) වාර්තා කළ හැක. (උපුටා ගැනීම – LKAS 16)
- භාණ්ඩ තොගයක් නම් එය පිරිවැයට හෝ ශුද්ධ උපලබ්ධිත අගය යන අගයන්ගෙන් අඩු අගයට වාර්තා කළ යුතු වේ. (උපුටා ගැනීම – LKAS 02)

06. උපලබ්ධි සංකල්පය/ අයභාරය හඳුනා ගැනීම - Revenue Recognition Concept

කිසියම් විකිණීමකදී එකම භාණ්ඩයක් විකිණීමකදී නම් එම එක් භාණ්ඩයේ අයිතිය විකුණුම්කරුගෙන්, ගැණුම්කරුට හුවමාරුවන අවස්ථාවේදී හෝ, සේවාවක් නම් සැපයුම්කරුගෙන් සේවාව ලබා ගන්නාට සත්‍ය වශයෙන් සේවාව හුවමාරු වූ අවස්ථාවේදී ඊට අදාළ ආදායම හඳුනාගත යුතු බව මෙම සංකල්පයෙන් කියවේ.

මෙය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා පහත උදාහරණය සැලකිල්ලට ගනු.

XYZ ව්‍යාපාරයේ ගිණුම් වර්ෂය 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වන්නේ යැයි සිතමු. XYZ ව්‍යාපාරයේ විකුණුම් ගනුදෙනුවක් පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

- රු. 650,000/- භාණ්ඩ මිලට ගැනීම සඳහා ජේදුරු මහතාගෙන් 2018.12.20 දින ගැණුම් ඇණවුම ලැබුණා.
- 2018.12.23 ජේදුරු මහතා රු. 65,000/- ක අත්තිකාරමක් ගෙවන ලදී.
- 2018.12.31 ජේදුරු මහතා භාණ්ඩ රැගෙන යාම.
- 2019.01.02 ඉන්වොයිසිය පිළියෙල කර අනුමත කිරීම.

ඉහත අවස්ථාවන් සැලකිල්ලට ගැනීමේදී සත්‍ය වශයෙන්ම ආදායම උපලබ්ධි වනු ලබන්නේ 2018.01.02 දින ඉන්වොයිසිය පිළියෙල කොට අනුමත කරන අවස්ථාවේදීය. එමනිසා රු. 650,000/- ආදායම හඳුනාගත යුත්තේ 2019 වර්ෂය සඳහාය.

සම්බන්ධිත ප්‍රමිත

භාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් විකිණීමේදී අයිතියට අදාළ සියළු අවධානම් හා ප්‍රතිලාභ ගැණුම්කරුට මාරුවන අවස්ථාව ආදායම් හඳුනා ගන්නා අවස්ථාවයි. (උපුටා ගැනීම – LKAS 18)

07. උපචිත සංකල්පය - Accrual Concept

වියදමක් නම් මුදලින් ගෙවනු ලැබුවත් නැතත්, කාලපරිච්ඡේදයට අදාළ නම් සහ ආදායමක් නම් මුදලින් ලැබුණත් තනතුරක් කාලපරිච්ඡේදයට අදාළ නම්, මූල්‍ය ප්‍රකාශ පිළියෙල කිරීමේ දී ඒවා එම කාලපරිච්ඡේදයට ගැලපිය යුතු බව මෙම සංකල්පයේ දී දක්වා ඇත. උදාහරණයක් ලෙස, මසක ගෙවල් කුලී ගාස්තුව රු. 5,000/- ක් ලෙස ගිවිසුමකින් එකඟ වී ඇතැයි සිතමු. වසරේ මුදලින් ගෙවා ඇත්තේ රු. 45,000/- වුවත්, අවසන් ගිණුම පිළියෙල කරන විට ගෙවල් කුලී වියදම ලෙස රු. 60,000/- ක් සැලකිය යුතු බව මෙහි අදහසයි. එබැවින් රු. 15,000/- උපචිත ගෙවල් කුලිය ලෙස සලකනු ලබයි.

08. ගැලපුම් සංකල්පය/ සිහුම් සංකල්පය - Matching Concept

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, කිසියම් වූ ආදායමක් හඳුනා ගත්තද, එම ආදායම ඉපයීමට දායක වූ සියළු වියදම් එම ආදායමට එරෙහිව හඳුනාගෙන එම ආදායම හඳුනාගනු ලැබූ කාලය තුළටම ගැලපිය යුතු බව මෙම සංකල්පයෙන් කියවේ. උදා: ආදායම් ඉපයීමට භාවිතා කරන්නා වූ ස්ථාවර වත්කම් ඝෂය වීම වියදමක් ලෙස ගැලපීම.

09. ද්විත්ව සටහන් සංකල්පය - Double Entry Concept

ඕනෑම ගණුදෙනුවක ද්විත්ව බලපෑමක් ව්‍යාපාරයක ලෙපරයට සිදු කරනු ලබන බවත් එම බලපෑම "හර" (Debit) සහ "බර" (Credit) ලෙස හඳුනාගත යුතු බව මෙම සංකල්පයෙන් කියවේ.

10. හෙළිදරව් කිරීමේ සංකල්පය - Disclosure Concept

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී හා ඉදිරිපත් කිරීමේදී ඒවා පරිශීලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ තීරණ ගැනීම සඳහා වැදගත් වන්නා වූ තොරතුරු අනාවරණය කළ යුතු බව මෙම සංකල්පයෙන් කියවේ.

11. ප්‍රමාණාත්මක බව - Materiality Concept

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී සහ ඉදිරිපත් කිරීමේදී ප්‍රමාණාත්මක වටිනාකමට වඩා සැලකිල්ලක් විය යුත්තේ කිසියම් තොරතුරක් යම් පුද්ගලයෙකුගේ තීරණ ගැනීමට වැදගත් ද හැදිද යන්න බව මෙම සංකල්පයේ අදහසයි.

12. අනුරූපතා සංකල්පය - Consistency Concept

වඩා හොඳ අනාවරණය කිරීමකට හැර, ගිණුම්කරණ කටයුතු සඳහා පදනම් කර ගන්නා මූලධර්ම, පදනම්, ඇස්තමේන්තු කාලයෙන් කාලයට වෙනස් නොකර දිගින් දිගටම පවත්වා ගෙන යා යුතු බව මෙම සංකල්පයෙන් කියවේ.

13. ආරක්ෂක සංකල්පය/ විවෘත සංකල්පය - Prudence Concept

කිසියම් වූ ව්‍යාපාරයකට අදාළව, අනාගතයේදී දැරීමට සිදුවේ යැයි අපේක්ෂිත වියදම් සඳහා කලින්ම සුදානම විය යුතු බවත් එමගින් එමගින් වියදම සඳහා ගැලපීමක් ප්‍රවර්තන වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ සිදු කළ යුතු බවත්, අනාගතයේදී ලැබේ යැයි අපේක්ෂිත ආදායම සඳහා ප්‍රවර්තන වර්ෂයේ ගැලපීමක් සිදු කිරීම අවශ්‍ය නොවන බවත් මෙම සංකල්පයෙන් දැක්වේ.

උදා: අඩමාණ ණය වෙන් කිරීම, බදු සඳහා වෙන් කිරීම, තොගයේ පිරිවැය සහ ශුද්ධ උපලබ්ධිත අගයන්ගෙන් අඩු අගය තොගය ලෙස සැලකීම යනාදිය. මෙම සංකල්පය පදනම් කොටගෙන සිදුවන්නකි.

14. යථානුරූපී බව - Substance Over Form

කිසියම් ගණුදෙනුවක් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වාර්තා කිරීමේදී එක් ගණුදෙනුවේ හිතීමය තත්ත්වයට වඩා එම ගණුදෙනුව මගින් ව්‍යාපාරයේ ආදායම ඉපැයීමට සිදු කරනු ලබන බලපෑම පදනම කොටගෙන ගණුදෙනු වාර්තා කළ යුතු බව මෙහි අදහසයි.

උදා: මූල්‍ය කල්බදු ක්‍රමයට ගත් මෝටර් රථයක්, ව්‍යාපාරයට අයිති නොවුවත් ව්‍යාපාරය එය නාවතා කරන බැවින් එම මෝටර් රථය වත්කමක් ලෙස දැක්විය හැකිය.

